

ÅRSBERETNING 2023

1 Generelt

Styret i 2023:

Styreleder:	Unni Lundby Fossen
Nestleder:	Vidar Berg-Pedersen
Styremedlem – økonomiansvarlig:	Terje Buraas
Styremedlem – sekretær:	Per Emil Berg
Styremedlem – teknisk ansvarlig:	Terje Nilsen
Styremedlem – aktivitetskoordinator:	Tom Strandbakken

Revisorer: Ingar Aamodt og Knut Teig

Valgkomité: Jane Maria Berg og Turid Lisbeth Nygård

Det er avholdt 10 styremøter i 2023, og det ble behandlet 108 saker.

Ved utgangen av året hadde foreningen 50 betalende medlemmer, herav enkelt-medlemskap og familiemedlemskap.

Venneforeningens onsdagstreff, med vår trofaste dugnadsgjeng, har pågått regelmessig gjennom året – med noen få unntak grunnet ferier, flom og uvær. Vi har igangsatt aktivitetsplanlegging, og vedlikeholds- og reparasjonsarbeider har foregått samtidig med at det sosiale aspektet har vært ivaretatt.

Året 2023 ble et turbulent år på mange måter. Vi fikk en større vårflom enn vanlig i midten/slutten av mai. Vannstanden normaliserte seg igjen, men så kom ekstremværet «Hans» i begynnelsen av august. Dette førte til den høyeste vannstanden siden flommen i 1995, med maks vannstand på 103,71 moh ved Fetsund lenser, og det ble behov for ekstra overvåking av MB Mørkfos. Alt gikk heldigvis bra, både med båten og fløtningsanlegget.

Den 28. mars avla stortingspresident Masud Gharahkhani et besøk på Fetsund lenser, for å høre hva frivilligheten betyr for museet. Sammen med han var også ledelsen ved både MiA og Fetsund lenser samt ordføreren i Lillestrøm kommune.

Storingspresidenten med følge kom om bord i Mørkfos, hvor de fikk en grundig orientering om båten og hva som er lagt ned av frivillig arbeid.

Venneforeningen har fått ny hjemmeside, **mørkfos.no**, som Morten Risvik ved Fetsund lenser har bygget opp for oss, og som Unni Fossen har ivaretatt den redaksjonelle oppfølgingen og ansvaret for.

2 Eksterne møter

12. januar: Lillestrøm kommunes seksjon for frivillighet arrangerte orienteringsmøte, der det ble informert om kommunale fond hvor man kunne søke økonomisk støtte. Unni Fossen og Per Emil Berg representerte.
17. mars: Norsk forening for fartøyvern arrangerte sin årlige landskonferanse på Gardermoen, hvor Terje Nilsen og Unni Fossen deltok.
29. august: Fagdag for fartøyvernflåten i Viken fylkeskommune ble arrangert i Fredrikstad. Unni Fossen og Terje Buraas representerte Venneforeningen.
20. –22. oktober: Årsmøtet i Forening for Fartøyvern ble avholdt i Ålesund, hvor Terje Buraas og Terje Nilsen deltok.
22. november: På medlemsmøte i Forum for kulturminnevern deltok Unni Fossen på vegne av foreningen.

3 Dokumentasjon og registrering

Dokumentasjons- og registreringsaktiviteten, som startet opp i 2022, er videreført gjennom dette året. Mye styreaktivitet har gått med til dette arbeidet, og mye er utført, men en del står fortsatt igjen.

Status ved utgangen av året, for arbeidet med systematisering og innsamling av dokumentasjon samt utarbeidelse og revidering av prosedyrer:

- Driftshåndboka til MB Mørkfos har gjennomgått en vesentlig oppdatering og supplering, og utkastet til revidert versjon er klargjort.
- Prosedyremanualen for sesongklargjøring og vinteropplag har blitt videreført, og skal testes ut på nytt i 2024.
- Teknisk håndbok er fortsatt under utarbeidelse, suppleringer og korrigeringer er foretatt i løpet av 2023, men det gjenstår fortsatt mye arbeid.
- Innhenting av historisk materiell for utarbeidelse av båtens grunndokumentasjon, herunder den teknisk historiske dokumentasjonen (THD), har blitt videreført og lagt inn i foreningens egen dokumentdatabase, «MiA Mørkfos», i Teams.

Imidlertid gjenstår det fortsatt mye arbeid, med bl.a. å få lokalisert hvor denne dokumentasjonen er arkivert eller kan befinne seg.

I følge skipsregisteret har Mørkfos i alle år stått oppført som dampdrevet slepebåt med hjemstedshavn Fredrikstad. Etter flere samtaler, som Unni Fossen har hatt med representanter ved skipsregisteret, lyktes vi med å få godkjent vår søknad om å få Mørkfos registrert som motordrevet fritidsbåt med Fetsund som hjemstedshavn.

4 Seiling og mannskapssertifisering

Venneforeningen har fått godkjent to båtførere, Terje Buraas og Stein Bertelsen, etter at kvalifikasjonskravene hjemlet i hovedbestemmelsen «Forskrift om fartøy som blir brukte av lag eller foreningar» trådte i kraft per 1. oktober 2022. Bestemmelsen innebærer at:

«Båtfører må ha D5L-sertifikat eller tilsvarende, av Sjøfartsdirektoratet godkjent kompetanse, for å seile MB Mørkfos».

Da Fetsund lenser godkjente kompetansen til våre maskinpassere og dekkmannskap, lå det an til å bli seilas med Mørkfos. Sesongen 2019 var per nå siste seiling med Mørkfos.

Forsikringen av båten skulle bli en liten utfordring. Mørkfos var tidligere forsikret i Havtrygd, men selskapet sa opp forsikringsavtalen på samtlige veteranbåter i Norge fom utgangen av 2022. Det ble fra Fetsund lensers side arbeidet med å få et nytt selskap til å overta dette ansvaret. Nytt forsikringselskap ble Søassurancen Danmark. Forsikringen her ble godkjent etter besiktigelse 18. juni 2023. Velger her å gjengi konklusjonen fra besiktigelsesrapporten:

«Den gamle slæbebåd fra 1912 er fundet i en ekstrem god stand, takket være en frivillig forening med en stor teknisk viden og en vilje til at bevare deres skib. Har ingen anmerkninger til tilstanden og ønsker foreningen bag «Mørkfos» god vind med deres flotte skib».

29. juni skjedde det, en avslutning på 4 års landligge. Etter klargjøring og drill av mannskapet, ble det kastet loss og MB Mørkfos seilte på en vellykket prøvetur i deltaet.

Optimistisk ble det invitert til medlemsturer, både 9. og 12. august, og da skulle det seiles til Sandstangen med bespisning hos Arnhild og Cecilie. Men så kom ekstermværet «Hans», som førte til høy vannstand og sterk strøm over et lengre tidsrom. Det ble derfor ikke mer seiling med Mørkfos i 2023.

5 Sesongens aktiviteter

- 2. mai: Vinterkledningen tatt av Mørkfos, i godt samarbeid med driftsansatte ved lensene og flere av våre frivillige i dugnadsgjengen.
- 2. juni: Båten flyttet til sin vanlige sommerplass.
- 10. juni: Felles nasjonal markering av Veteranfartøyenes dag, og alle vernede fartøy ble oppfordret til å tute i fløyta kl. 12.00. Mørkfos heiste alle flagg, startet

opp motoren og tutet presis kl. 12.00. Vi hadde også bra med publikumsbesøk om bord i båten denne dagen.

- 13. juni: Opplæring i «brannvern og taktiske vurderinger» i regi av Oslo Kystskipperskole. Foreningen deltok med Per Emil Berg, Stein Bertelsen, Vidar Berg-Pedersen, Terje Buraas, Bernt Ek, Øystein Johannesen, Terje Nilsen, Arild Olsen og Tom Strandbakken, samt Rune Grinden fra driftsavdelingen ved lensene.
- 14. juni: Bøyeutsetting syd for Gansvika. Fetsund lenser stilte MB «Vildanden» til disposisjon.
- 19. aug. Fløtebåttag, som dessverre ble avlyst grunnet ekstremværsituasjonen.
- 20. sept.: Bøyeopptak syd for Gansvika, med bruk av MB «Vildanden»,

9,-11. okt.: Arbeidsseminar, med besiktigelse av båten samt veiledning og kurs i korrosjonsbehandling og vedlikehold av fartøy. Kursholder var Arne Røskeland fra Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter.

Dette arrangementet ble kostnadmessig dekket av tilskuddsmidler som vi hadde søkt om og fått bevilget hos Viken fylkeskommune, totalt kr 64 870. Det var meget god deltakelse fra både venneforeningen og driftsavdelingen ved Fetsund lenser, Totalt 14 deltakere deltok på hele eller relevante deler av seminaret.

Sluttrapporter (både egen og fra Bredalsholmen) er utarbeidet og danner grunnlaget for det videre arbeidet med denne typen overflatebehandling.

I rapporten fra Bredalsholmen konkluderes det med at Mørkfos «er godt bevart og har delvis god overflatebehandling, men fartøyet bærer preg av etterslep på vedlikeholdssiden og områdene som er beskrevet i tilstandsrapport har delvis store skader i overflatesystemet, dette står i fare for å bli omfattende hvis en ikke tar grep. Forfallet vil akselerere jo lenger en venter.»

- 25. okt.: Vintertekking av Mørkfos, i godt samarbeid med driftsansatte ved Fetsund Lenser og flere av våre frivillige i dugnadsgjengen..
- 14. des.: Fetsund lensers kurs i linoljemaling, hvor Terje Nilsen, Stein Bertelsen og Arild Olsen deltok.

Etterfølgende konsekvenser av ekstremværsituasjonen medførte at det ikke ble arrangert fløterdag på lensene i år og ingen «åpen båt» for publikumsbesøk.

6 Restaurering og vedlikehold etc.

Det har ikke vært foretatt noe særskilt restaureringsarbeid på MB Mørkfos gjennom dette året. Øvrige arbeidsaktiviteter har innbefattet:

- Teknisk vedlikehold og sesongbasert service på motor og utstyr i maskinrom
- Reparasjon av antennemast
- Påbegynt maling og reparasjon av lanternemast
- Omfattende innvendig rydding og vask av båten
- Diverse forefallende og påkrevd vedlikehold, service og reparasjoner som kreves for et fartøy som er underlagt verneprinsippet «vern gjennom bruk»/prosessautentisk vern.

Ellers har arbeidet tilknyttet restaurering, vedlikehold og reparasjoner vært på inspeksjons- og planleggingsstadiet. Vår aktivitetskoordinator, Tom Strandbakken, har hatt stort fokus på utarbeidelse av handlings- og prosjektplaner. Dette er en arbeidskrevende prosess som videreføres inn i 2024.

På slutten av året ble det oppdaget mulig vanninntrengning i bunnen forut i båten. Ved jevnlige, etterfølgende, inspeksjoner har det ikke blitt påvist ytterligere vanninntrengning, men en «*plan for avdekking av potensiell vanninntrengning samt påvisning av rustskader i Mørkfos*» er utarbeidet.

Det er planlagt slippsetting av Mørkfos i 2025, og denne aktiviteten er initiert overfor Fetsund lenser.

7 Samarbeid

Venneforeningen har deltatt på to møter i samarbeidsorganet for lensemuseet, hvor foreningen er medlem sammen med representanter fra Lillestrøm kommune, Fetsund lenseminneforening, Fet historielag og Naturvernforbundet. I tillegg har direktøren ved MiA deltatt og avd.dir. ved Fetsund Lenser innehatt sekretærfunksjonen. Venneforeningen har vært representert ved styreleder.

Driftsorganet, Venneforeningens formelle samarbeidsplattform med Fetsund lenser, har dette året bestått av Terje Nilsen og Unni Fossen fra foreningen og Solfrid Lintho og Morten Risvik fra lensene. Det har vært avhold to ordinære møter i 2023, i tillegg til en utstrakt løpende kontakt gjennom hele året, for nødvendige beslutninger, koordineringer og avklaringer. Venneforeningen opplever å ha et meget godt og velorganisert samarbeid med Fetsund lenser.

Fetsund 24. januar 2024

Unni Lundby Fossen
styreleder

Per Emil Berg
sekretær